בְּעֶזְרַת ה׳ יִתְבָּרַךְ

דַּרְכֵי אִישׁ

גִּלָּיוֹן שְׁבוּעִי מִמִּשְׁנָתוֹ הַטְּהוֹרָה שֶׁל כ״ק מו״ר
הָרַהַ״צ **רַבִּי יִצְחָק שְׁמוּאֵל אַהֲרֹן לֶעזֶער** שְׁלִיטָ״א
יוֹצֵא לָאוֹר עַל יְדֵי חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב, יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב – עִיר הַשִּׂמְחָה

גִּלָּיוֹן ק״ץ | פָּרָשַׁת בֹּא תשפ״ח

עֵצָה

לְהִדַּבֵּק לְ׳עֵץ הַחַיִּים׳...

* * *

מו״ר שְׁלִיטָ״א אָמַר, שֶׁכָּל אָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם מַגִּיעַ לְמַצָּבִים מְסֻיָּמִים שֶׁהוּא אֵיננוּ יוֹדֵעַ לָשִׂית עֵצָה לְנַפְשׁוֹ, וּמְכֻסֶּה מִמֶּנּוּ פִּתְרוֹן בְּעָיוֹת שׁוֹנוֹת שֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּחַיָּיו, וְאָדָם הַזּוֹכֶה לְקָרֵב אֶת עַצְמוֹ לְצַדִּיקִים אֲמִתִּיִּים, הוּא זוֹכֶה לְקַבֵּל עֵצָה נְכוֹנָה וִישָׁרָה עַל כָּל צַעַד וְשַׁעַל, וּכְמוֹ שֶׁאוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א, סִימָן סא), שֶׁזֶּה כָּל עִנְיַן הִתְקָרְבוּת לַצַּדִּיקִים, שֶׁמְּקַבְּלִים עֵצוֹת נְכוֹנוֹת עַל כָּל דָּבָר, כִּי הֵם הַמְּלַמְּדִים לָאָדָם מִשְׁפְּטֵי הַנְּהָגוֹת יְשָׁרוֹת שֶׁהֵם בִּבְחִינַת (יִרְמְיָה ב, כא) ״כֻּלָּה זֶרַע אֱמֶת״ (לִקּוּטֵי מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א, סִימָן ז), שֶׁזֶּה כְּלָלִיּוּת הָעֵצוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת שֶׁזָּכִינוּ לְקַבֵּל מֵרַבֵּנוּ זַ״ל.

כִּי הִנֵּה, כְּשֶׁאָדָם הוּא ׳אוֹבֵד עֵצוֹת׳, זֶה עִנְיָן שֶׁל ״עֵץ הַדַּעַת **טוֹב וָרָע**״, ״עֵץ״ לְשׁוֹן ׳עֵצָה׳, ״הַדַּעַת״ הַיְנוּ שֶׁדַּעַת הָאָדָם מְעֹרֶבֶת מִ״**טוֹב וָרָע**״, וְהוּא מְבֻלְבָּל לְגַמְרֵי, וְהוּא מֻכְרָח אֶת הַצַּדִּיק שֶׁיְּכַוְּנוֹ אֶל הַדֶּרֶךְ הַנָּכוֹן, שֶׁזֶּה כְּלָלִיּוּת לְמוּדֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁהֵם בִּבְחִינַת ״עֵץ הַחַיִּים״, וּכְמוֹ שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל הֵעִיד עַל עַצְמוֹ בְּפֵרוּשׁ וְאָמַר, שֶׁבְּשָׁעָה שֶׁכָּל הַנְּשָׁמוֹת הָלְכוּ לֶאֱכֹל מֵעֵץ הַדַּעַת יַחַד עִם אָדָם הָרִאשׁוֹן - נִשְׁמָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה לֹא הָלְכָה, וּמִמֵּילָא רַבֵּנוּ זַ״ל נִשְׁאַר אֵצֶל ׳עֵץ הַחַיִּים׳, וְ׳עֵץ הַחַיִּים׳ הַיְנוּ שֶׁמִּמֶּנּוּ יְכוֹלִין לְקַבֵּל ׳עֵצָה׳ אֵיךְ ׳לִחְיוֹת׳ חַיִּים טוֹבִים וּשְׂמֵחִים בְּזֶה הָעוֹלָם, וְלָצֵאת מִכָּל הַדְּמְיוֹנוֹת וְהַבְּלְבּוּלִים, כִּי ׳אֵין שִׂמְחָה כְּהַתָּרַת הַסְּפֵקוֹת׳.

וְאָמַר מו״ר שְׁלִיטָ״א, שֶׁעִקַּר הָעֵצָה לָאָדָם הִיא ׳אֱמוּנָה׳, בִּבְחִינַת ״עֵצָתוֹ **אֱמוּנָה**״ - הָעֵצָה לְכָל דָּבָר זֶה אֱמוּנָה! וּכְמוֹ שֶׁמְּבֹאָר הַרְבֵּה בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, אֵיךְ שֶׁהָעִקָּר הוּא הָאֱמוּנָה, וְאָדָם צָרִיךְ תָּמִיד לְבַדֵּק הֵיכָן הוּא אוֹחֵז בֶּאֱמוּנָה וְכוּ׳ (לִקּוּטֵי מוֹהֲר״ן, חֵלֶק ב, סִימָן ה; שִׂיחוֹת הַר״ן, סִימָנִים לב, לג, וְעוֹד), וְאֵיךְ זוֹכִים לֶאֱמוּנָה? עַל יְדֵי תְּפִלָּה! וּכְמוֹ שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל אוֹמֵר (לִקּוּטֵי מוֹהֲר״ן, חֵלֶק ב, סִימָן מד): הָאֱמוּנָה תּוֹלָה בַּפֶּה שֶׁל הָאָדָם, בִּבְחִינַת (תְּהִלִּים פט, ב) ״אוֹדִיעַ אֱמוּנָתְךָ בְּפִי״, וְכֵן כְּתִיב (שָׁם קטז, י) ״הֶאֱמַנְתִּי כִּי אֲדַבֵּר״; זוֹ הָעֵצָה לְכָל דָּבָר!

כִּי בֶּאֱמֶת, צְרִיכִין לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שֶׁיִּזְכֶּה לְעֵצָה טוֹבָה וִישָׁרָה, וְכַיָּדוּעַ לָנוּ שִׂיחַת רַבֵּנוּ זַ״ל (שִׂיחוֹת הַר״ן, סִימָן רלח) בְּעֵת שֶׁשָּׁמַע אֶחָד שֶׁהָיָה מִתְפַּלֵּל תְּפִלַּת עַרְבִית וְאָמַר: ״וְתַקְּנֵנוּ בְּעֵצָה טוֹבָה מִלְּפָנֶיךָ״, וְאָמַר אוֹתוֹ הָאִישׁ בִּמְהִירוּת אֵלּוּ הַתֵּבוֹת ״וְתַקְּנֵנוּ בְּעֵצָה״ וְכוּ׳. וְעָנָה רַבֵּנוּ זַ״ל וְאָמַר לְזֶה שֶׁעָמַד אֶצְלוֹ: **הַרְאִיתָ שֶׁזֶּה חוֹטֵף בִּמְהִירוּת אֵלּוּ הַתֵּבוֹת: ״וְתַקְּנֵנוּ בְּעֵצָה טוֹבָה״ וְכוּ׳. הֲלֹא אֵלּוּ הַתֵּבוֹת צְרִיכִין לְהִתְפַּלֵּל בְּהִתְעוֹרְרוּת גָּדוֹל וּבְכַוָּנָה גְּדוֹלָה מֵעַמְקָא דְּלִבָּא מְאֹד מְאֹד, כִּי זֹאת הִיא תְּפִלָּה יְקָרָה מְאֹד מְאֹד, כִּי מְאֹד צְרִיכִין לְבַקֵּשׁ רַחֲמִים מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁיִּתֵּן לָנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עֵצָה טוֹבָה, שֶׁנִּזְכֶּה לֵידַע אֵיךְ לְהִתְנַהֵג** וְכוּ׳.

וּבְעִנְיַן זֶה שֶׁל ׳עֵצָה׳, אָמַר מו״ר שְׁלִיטָ״א, שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל אוֹמֵר (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת עֵצָה, סִימָן ז): **׳אַל תִּשְׁאַל עֵצָה אֶלָּא מִמִּי שֶׁיּוֹדֵעַ סִתְרֵי תּוֹרָה׳**; כִּי הִנֵּה יֶשְׁנָם הַרְבֵּה ׳יוֹעֲצִים׳ שׁוֹנִים, כְּגוֹן ׳יוֹעֵץ נְשׁוּאִין׳ וְכַדּוֹמֶה, וְכָאן מַזְהִיר רַבֵּנוּ:

תִּשְׁאַל עֵצָה רַק מִמִּי שֶׁיּוֹדֵעַ "סִתְרֵי תוֹרָה", כִּי הַ'יּוֹעֵץ נִשּׁוּאִין' הַזֶּה - כַּמּוּבָן - יְבַקֵּשׁ כֶּסֶף... וְאִם אֵין לְךָ כֶּסֶף - הוּא שׁוֹלֵחַ אוֹתְךָ חֲזָרָה מֵהֵיכָן שֶׁבָּאתָ... נִמְצָא שֶׁיֵּשׁ לוֹ כְּבָר נְגִיעָה עַצְמִית, וּמִמֵּילָא הוּא לֹא מְכַוֵּן בֶּאֱמֶת לְשֵׁם שָׁמַיִם - שֶׁיִּהְיֶה לְךָ שָׁלוֹם אֱמִתִּי בְּבֵיתְךָ, אֶז "סִתְרֵי תוֹרָה" בְּוַדַּאי הוּא אֵינוֹ יוֹדֵעַ... וְעַל־כֵּן בִּשְׂכִיל לִשְׁאֹל עֵצָה צְרִיכִים לָלֶכֶת לְאֶחָד שֶׁיּוֹדֵעַ "סִתְרֵי תוֹרָה".

וּמָה הַכַּוָּנָה **'לִטֹּל עֵצָה מִמִּי שֶׁיּוֹדֵעַ סִתְרֵי תוֹרָה'**? מָה הֵם הַ'סִּתְרֵי תוֹרָה' הַלָּלוּ? אַךְ הִנֵּה אִיתָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א, סִימָן נו), שֶׁדַּיְקָא הֵיכָן שֶׁיֵּשׁ בְּחִינַת הַסְּתָרָה, וְהַסְּתָרָה שֶׁבְּתוֹךְ הַהַסְתָּרָה, שָׁם מָנוֹחַ הַתּוֹרָה הֵכִי גְּבוֹהָה, וְעַל־כֵּן צְרִיכִים אֶחָד כָּזֶה שֶׁהוּא יוֹדֵעַ אֶת הַתּוֹרָה הַגְּבוֹהָה הַזֹּאת הַמְּנַחַת דַּיְקָא בְּתוֹךְ הַהַסְתָּרָה, עַיֵּן שָׁם בִּדְבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל.

וְזֶה הָעִנְיָן שֶׁל "סִתְרֵי תוֹרָה", הַיְנוּ **הַתּוֹרָה** שֶׁנִּמְצֵאת בְּתוֹךְ **הַהַסְתָּרָה**, כְּלוֹמַר שֶׁצְּרִיכִין לְבַקֵּשׁ אִישׁ צַדִּיק כָּזֶה שֶׁמְּגַלֶּה לְמוּדִים כָּל־כָּךְ נִפְלָאִים דַּיְקָא בְּמָקוֹם שֶׁנִּרְאֶה בּוֹ הַסְּתָרָה מְאֹד גְּדוֹלָה, וְהוּא לוֹקֵחַ אֶת אוֹתוֹ הַדָּבָר וְעוֹשֶׂה מִמֶּנּוּ גִּלּוּי אֲלָקוּת נוֹרָא מְאֹד, דַּיְקָא אָדָם כָּזֶה יָכוֹל לָתֵת עֵצָה נְכוֹנָה לָאָדָם, וּבִמְקוֹם הַ'יּוֹעֵץ נִשּׁוּאִין' שֶׁרוֹצֶה רַק אֶת הַכֶּסֶף שֶׁלְּךָ, הַצַּדִּיק יִתֵּן לְךָ עֵצָה אֲמִתִּית וְיִשָּׂרָה שֶׁעַל־יָדָהּ תִּזְכֶּה לַשָּׁלוֹם הַנִּפְלָא בְּתוֹךְ בֵּיתְךָ, עֲדֵי תַּרְגִּישׁ גַּן־עֵדֶן עֲלֵי־אֲדָמוֹת...

וְהוֹסִיף מוֹ"ר שְׁלִיטָ"א וְאָמַר, שֶׁכְּמוֹ־כֵן אוֹמֵר שָׁם רַבֵּנוּ זַ"ל (סִימָן ב): **'טוֹב לִשְׁאֹל עֵצָה מִזְּקֵנִים'**; כְּלוֹמַר, שֶׁצְּרִיכִים לְהִזָּהֵר שֶׁלֹּא לִשְׁאֹל עֵצָה מִסְּתָם אָדָם צָעִיר שֶׁאֵין לוֹ שׁוּם נְסָיוֹן בַּחַיִּים, אֶלָּא הוּא רַק חוֹשֵׁב שֶׁהוּא "הַיּוֹדֵעַ" וְ"הַמֵּבִין הַגָּדוֹל" בְּהַכֹּל... אוֹמֵר רַבֵּנוּ: תִּשְׁאַל עֵצָה מִ"זָּקֵן" - 'זֶה קָנָה חָכְמָה', הַיְנוּ אֶחָד שֶׁיּוֹדֵעַ הֵיטֵב מִנְּסְיוֹנוֹת הַחַיִּים, וְהוּא יִתֵּן לְךָ אֶת הָעֵצָה הַמְּעֻלָּה וְהַטּוֹבָה בְּיוֹתֵר.

וְכֵן הוּא בְּכָל דָּבָר וְעִנְיָן בְּחַיֵּי הָאָדָם, שֶׁיִּזְכֶּה לְקַבֵּל מֵהַצַּדִּיק עֵצָה בְּרוּרָה וּנְכוֹנָה, עֵצָה יְשָׁרָה וַאֲמִתִּית, הַמַּגִּיעָה מִן הַנְּשָׁמָה שֶׁאֵין בָּהּ אֶת פֻּגַם 'עֵץ הַדַּעַת', וּמִמֵּילָא יֵשׁ בְּכֹחָהּ לְהַעֲנִיק לָאָדָם 'עֵצָה' שֶׁל 'דַּעַת' אֲמִתִּית, לְמַעַן יְהֵא דָּבוּק תָּדִיר בְּ'עֵץ הַחַיִּים', וַאֲזַי (בְּרֵאשִׁית ג, כב): **"וְאָכַל וָחַי לְעֹלָם"**.

וּפַעַם הִמְתִּיק מוֹ"ר שְׁלִיטָ"א אֶת הָעִנְיָן בְּתוֹךְ הַבְּרָכָה שֶׁמְּבָרְכִים עַל פֵּרוֹת הָאִילָן **"בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ"**, וּבְפִשְׁטוּת מְשַׁבְּחִים אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל שֶׁבָּרָא אִילָנוֹת טוֹבִים וּפֵרוֹת מְתוּקִים לֵהָנוֹת בָּהֶם בְּנֵי אָדָם, אֲבָל בִּפְנִימִיּוּת יֵשׁ לוֹמַר הַכַּוָּנָה שֶׁמְּבָרְכִים אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל שֶׁשָּׁלַח לָנוּ צַדִּיקִים קְדוֹשִׁים שֶׁנּוֹתְנִים לָנוּ עֵצוֹת טוֹבוֹת עַל כָּל דָּבָר, כִּי "עֵץ דָּא צַדִּיק" (תִּקּוּנֵי זֹהַר כא.), וַאֲנַחְנוּ זוֹכִים לֶאֱכֹל מִפֵּרוֹתֵיהֶם וַעֲצוֹתֵיהֶם הַמְּתוּקוֹת, וְעַל־כֵּן מְבָרְכִים עַל פֵּרוֹת הָאִילָן "בְּרוּךְ אַתָּה ה' וְכוּ' בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ", לְשַׁבֵּחַ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל הַצַּדִּיקִים שֶׁאֲנַחְנוּ זוֹכִים לַחֲסוֹת בְּצִלָּם, וְלֶהֱנוֹת מִפֵּרוֹתֵיהֶם וּלְקַבֵּל אֶת עֵצָתָם, שֶׁזֶּהוּ הָעֵ"ץ אוֹתִיּוֹת עֵצָ"ה, שֶׁהֵם הָעֵצוֹת הַיּוֹצְאוֹת מֵעֵץ הַחַיִּים; אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לְקָרֵב עַצְמוֹ אֶל אִילָן הַחַיִּים, וְעוֹמֵד תָּדִיר אֵצֶל **'אִישׁ הַגַּן'!**

[וּפַעַם בְּפָרָשַׁת שְׁלַח, שָׁאַלְתִּי אֶת מוֹ"ר שְׁלִיטָ"א גַּבֵּי דִּבְרֵי רַשְׁ"י הַקָּדוֹשׁ בְּעִנְיַן שֶׁהִתְפַּלֵּל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ עַל יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן בְּעֵת שֶׁהוֹסִיף לִשְׁמוֹ אֶת הָאוֹת יוּ"ד: "יְ"ה יוֹשִׁיעֲךָ מֵעֲצַת מְרַגְּלִים", וַהֲרֵי אִיתָא עוֹד בְּרַשְׁ"י שָׁם עַל הַפָּסוּק "רָאשֵׁי בְנֵי יִשְׂרָאֵל הֵמָּה" - 'בְּאוֹתָהּ שָׁעָה כְּשֵׁרִים הָיוּ'; וְאִם־כֵּן מַהוּ שֶׁמֹּשֶׁה רַבֵּנוּ כְּבָר מְבָרֵךְ אֶת יְהוֹשֻׁעַ "יְ"ה יוֹשִׁיעֲךָ מֵעֲצַת מְרַגְּלִים"?

וְאָז חָזַר מוֹ"ר שְׁלִיטָ"א עַל כָּל הַהַקְדָּמָה הַנַּ"ל, שֶׁצְּרִיכִים לָדַעַת מִמִּי לְקַבֵּל עֵצָה נְכוֹנָה, וְחָזַר וּפֵרֵשׁ אֶת דִּבְרֵי רַבֵּנוּ שָׁם בְּסֵפֶר־הַמִּדּוֹת 'אַל תִּשְׁאַל עֵצָה אֶלָּא מִמִּי שֶׁיּוֹדֵעַ סִתְרֵי תוֹרָה' וְכוּ' כַּנַּ"ל, וְעָנָה וְאָמַר שֶׁזֶּה פֵּרוּשׁ "יְ"ה יוֹשִׁיעֲךָ מֵעֲצַת מְרַגְּלִים", הַיְנוּ שֶׁיִּזְכֶּה לְהִוָּשַׁע מִכָּל מִינֵי עֵצוֹת שֶׁל אֲנָשִׁים שֶׁאֵינָם יוֹדְעִים "סִתְרֵי תוֹרָה", וְאֵין זֶה סוֹתֵר כְּלָל וּכְלָל לְדִבְרֵי רַשְׁ"י "**בְּאוֹתָהּ שָׁעָה כְּשֵׁרִים הָיוּ**", כִּי יָכוֹל לִהְיוֹת שֶׁאָדָם הוּא אִישׁ כָּשֵׁר בֶּאֱמֶת, הוּא לוֹמֵד תּוֹרָה, מִתְפַּלֵּל וּמִתְבּוֹדֵד, מְקַיֵּם אֶת הַמִּצְוֹות כְּהִלְכָתָן וּכְדִקְדּוּקָן, אֲבָל הוּא עֲדַיִן לֹא יוֹדֵעַ "סִתְרֵי תוֹרָה"... וּמֹשֶׁה רַבֵּנוּ יָדַע הֵיטֵב מֵיהוּ תַּלְמִידוֹ הַנֶּאֱמָן יְהוֹשֻׁעַ, וְשֶׁאֵין הוּא כִּשְׁאָר הַמְרַגְּלִים... יְהוֹשֻׁעַ הוּא כְּבָר עִנְיָן אַחֵר לְגַמְרֵי מִשְּׁאָר אֲנָשִׁים, וְעַל־כֵּן פָּעַל בִּשְׁבִילוֹ שֶׁיִּזְכֶּה לְהִנָּצֵל מֵהָעֵצוֹת הֲלֹא־טוֹבוֹת, וְלִזְכוֹת לְעֵצָה אֲמִתִּית וּנְכוֹנָה, וַאֲפִלּוּ יִהְיוּ אֲנָשִׁים טוֹבִים וּכְשֵׁרִים - אֲבָל "עֵצָה" לֹא כָּל אֶחָד יָכוֹל לָתֵת... וְדוֹ"ק הֵיטֵב כִּי הוּא נִפְלָא].

* * *